

Miről van szó?

Tematikus szókincsfejlesztő feladatgyűjtemény haladóknak

Dr. Baumann Tímea

Módszertani útmutató

A „Miről van szó?” tematikus szókincsfejlesztő feladatgyűjtemény négy témakörben ad lehetőséget szókincsfejlesztésre, a kommunikációs és szövegértő képesség fejlesztésére középfeladói (B2) szinten. A könyv célja, hogy az *időjárás*, a *környezetvédelem*, a *közlekedés* és a *pénzügyi szolgáltatások* témájában a nyelvtanuló biztonsággal vehessen részt mindennapi társalgásokban vagy követhesse a médiát. Legyen szó egy időjárás-jelentésről, környezetvédelmi háztartási tippekről, az autójának a szervizeltetéséről vagy éppen arról, hogy a bankban kell valamit elintéznie. A feladatgyűjteményben szereplő témakörök és az ezeken belül tárgyalt kérdések megjelennek a nyelvvizsgarendszerek (ECL, Origo) témakörök között is. Így a feladatgyűjtemény segítségével a tanulók felkészülhetnek e négy témában a B2 szintű szóbeli nyelvvizsgára magyar mint idegen nyelvből.

Az egyes témakörök feladatai a tanulókat komplex szókinccsel ismertetik meg, melyeket begyakorolhatnak szókincsépítő feladatokkal, olvasható és hallható szövegeken keresztül, végül pedig kommunikációs szituációkban. A megtanult szavak aktív használata érdekében a gyűjteményben szerepelnek pár- és csoportmunkára, illetve projekt munkára építő, a nyelvi kreativitást serkentő feladatok is. Minden témakör végén található egy Magyarországgal kapcsolatos ismereteket kínáló szöveg is, mely nem csupán a nyelvi fejlődést, de a kulturális ismeretek tárgyát is célozza.

A kötet elsősorban tanári irányítással, csoportban használható. A tanár elsődleges feladata a könyv feldolgozása során, hogy segítse az egyes témakörökhöz tartozó szavak megtanulását, elmélyítését, szóbeli és írásbeli kommunikációban történő aktív használatát. A szókincs elsajátítása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a nyelvtanulók a könyvben feldolgozott témakörökben érdemben megszólalhassanak, megfelelő színvonalú társalgást folytathassanak. A szókincs elmélyítését segítik a könyvben található hosszabb-rövidebb szövegek, melyek a szövegértés kompetenciáját is fejlesztik. Továbbá a kötet sok kommunikációs feladatot is tartalmaz. E feladatok eredményes teljesítéséhez a tanulóknak egyrészt a szavakat kell megfelelőképpen elsajátítaniuk, másrészt azonban azokat a kifejezéseket, egészes formulákat is érdemes követniük, melyeket a feladatok használatra ajánlanak. Ezeknek a szófordulatoknak vagy nyelvi formuláknak a visszatérő használata sok kommunikációs helyzetben adhat magabiztosságot, sikerélményt a tanulóknak, mivel beszédprodukciónak környezetük felé magas nyelvi kompetenciát mutat. Érdemes ezért ezekre a modellként megadott nyelvi formulákra kellő figyelmet szentelni, használatukra felhívni a tanulók figyelmét.

A szókincs elmélyítését segíti a gyakorlatsorok, illetve az egyes fejezetek végén található szószeret. A szószeret két sajátossága van. Az egyik, hogy nem abc-sorrendet követ, hanem szófajonként és a feladatok sorrendjében közli a szavakat. Azért tartom fontosnak a feladatok sorrendjét követni, mert a tanulók ezeknek a feladatoknak a kontextusában tanulják meg az új szavakat, és így a sorrend segít visszaidézni az eredeti szövegkörnyezetet, vagyis ezzel segít megjegyezni a szót. Továbbá a tanulók feltételezhetően egy tanulási alkalommal csak a szavak egy részét szeretnék megtanulni, mégpedig azokat, amelyekkel az utolsó órán találkoztak. Ebben a sorrendben kevésbé kell keresgélniük a megtanulandó szavakat. A második sajátosság a fordítás hiánya. B2 nyelvi szinten már szükségtelennek tartom egy feltételezhetően harmadik, közvetítő nyelv bevonását a tanulási folyamatba. A tanár is magyarul határozza meg az új szavak jelentését. A tanuló feladata, hogy megértse a meghatározáson keresztül ezt a jelentést, majd a saját anyanyelvére lefordítva találja meg a szó megfelelőjét. Erre szolgálnak a táblázat üres rubrikái. A szószeret feldolgozását házi feladatként javaslom – ez egyben egy módját is jelenti annak, hogy a tanulók otthon elmélyítsék az új szavakat. A szavak gyakorlására a szószeretet követően javasoltam feladatokat. Ezeket a feladatokat elvégezhetjük a következő óra kezdetén, de egy részüket (például a szókétyák elkészítését) szintén kiadhatjuk házi feladatként. Érdemes rutinná tenni az óra eleji szótanulást, de a szókétyák akár folyamatos használatban is lehetnek a nyelvórákon. Használhatjuk őket például arra, hogy kijelöljük, egy beszélgetésben mely szavakat kell mindenképpen használni. De akár a többieknel gyorsabban haladó tanuló(k) figyelmének lekötését is szolgálhatja: amíg a többiek befejezik a feladatot, ő gyakorolhat a szókétyákkal.

Az órai munkát segíti további a hanganyag, amely megtalálható és letölthető az isc.pte.hu honlapon. A hanganyagot nemcsak a hallás utáni értést fejlesztő feladatoknál használhatjuk, de a feladatok ellenőrzésére vagy a szavak szövegkörnyezetben való megtanulására is.

A feladatok megoldásai vagy olykor – a több megoldási lehetőség miatt – csak megoldási javaslatai szintén megtalálhatók az isc.pte.hu honlapon.

Jó munkát kívánok!